

Entrevista a Juan March Cencillo

Les converses mallorquines

Juan March s'ha convertit en el últims anys en una de les figures més importants de l'estiu cultural mallorquí. Les seves Converses de Son Galceran són cita ineludible per a residents i forans.

Juan March Cencillo s'ha convertit, en els últims tres anys, en el protagonista de l'estiu cultural mallorquí. Per raons difícilment explicables, l'illa s'ha convertit durant els mesos de juliol i agost en cita obligada per als que no es perden cap acte de l'agenda cultural estiuenca.

Entre totes les ofertes que Mallorca té, en sobresurt una de forma especial. Des de fa tres anys s'organitzen les anomenades Converses de Son Galceran. El seu creador: Joan March Cencillo. El lloc: una preciosa casa reformada que fou de l'Arxiduc Lluís Salvador i que ara és propietat de March. Durant diversos dijous repartits entre el juliol i l'agost, Son Galceran —nom de la finca— és l'indret de Mallorca més perseguit. Tothom vol ser convidat a les tertúlies de Joan March. La "bona" societat mallorquina —i la forana que està de vacances— intenta fer-se amb una de les invitacions. El creador de les Converses no pot amagar la seva satisfacció per l'èxit obtingut, però també confessa que moltes vegades "he pensat que la casa s'esfondrarà, perquè jo intent que tothom que vulgui pugui venir, però ja hem arribat a un nombre de gent un poc excessiu".

March, però, no és només l'animador cultural de l'estiu mallorquí. És també escriptor i pintor. Un intel·lectual que viu a cavall entre Madrid i Mallorca —"cada vegada més a Mallorca"— i que ha recorregut gran nombre de països. Un home que per raons familiars només ja podria ser notícia. No debades és nét del mític financer Joan March. Però que, al marge de la seva família, s'ha sabut crear una personalitat pròpia i un protagonisme dins el món socio-cultural de la Mallorca estiuenca.

—Vostè que s'ha convertit en aquests darrers anys en una figura popular a Mallorca va nèixer a Madrid, ¿no és així?

—Sí, jo vaig nèixer a Madrid a ca la meva padrina l'any 44. Vaig estudiar en diversos llocs. La veritat és que vaig ser una mica desastrós. Vaig passar pel col·le-

"Visc com un estranger a tots els llocs".

gi del Pilar de Madrid, vaig estudiar a Anglaterra... Vaig passar també per Palma, pel col·legi de Sant Francesc, ja que la meva padrina paterna, que em tenia molt d'afecte, volia tenir-me amb ella.

Als disset anys vaig partir a estudiar a Itàlia. En realitat el que jo volia era anar a estudiar filosofia i lletres a París, però mon pare degué pensar que allò de Roma era una cosa més seriosa que no París. Record que al principi vivia en una residència d'ancians on tenia més llibertat que no

a una residència d'estudiants. Em donaven les claus i feia el que volia. Però també és cert que era un poc incòmode, un poc trist. Imagina't... allà rodejat de vellets que es morien cada dos per tres. Sortíem a funeral gairebé diari. D'allà vaig passar a viure a un hotel que era precisament on va viure la meva família durant la guerra. Com que estaven en aquells moments redecorant l'hotel em feren un petit apartament on vaig passar a residir. Record que els personatges que vivien en aquell hotel

eren d'allò més interessant: senyores majors que s'hi retiraven a morir, escriptors com Cecil Roberts. En fi, tot un grup humà que compartíem el Grand Hotel... i ara ha canviat tant. Ja no té res a veure a quan jo hi vivia. Allà, a Roma, vaig estudiar. Per cert que com que m'horroritzava la idea de partir de Roma vaig allargar els estudis fins que vaig poder.

—*¿Aleshores encara no venia per Mallorca?*

—Sí, bé... en realitat vaig començar a venir quan mon pare em regalà aquesta casa. —Son Galceran— amb ocasió de com-

Gian Giacomo Ferdinelli. Ell precisament m'aconseguí dos editors. Un a Amèrica, on no vaig poder anar. I un altre a Anglaterra, que va ser on vaig anar finalment a aprendre. Vaig estar amb aquest editor un any i mig, anant cada dia a l'editorial. Allà vaig aprendre tota una sèrie de coses, com maquetar un llibre —que després m'ha servit molt— però a mi m'hagués agradat aprendre els criteris que segueix un editor per a editar un determinat llibre i no un altre. Però com que l'editor era sempre de viatge... no vaig tenir quasi cap ocasió d'estar amb ell. Un poc decebut de l'expe-

via manera de plantar res, perquè aquest senyor del teatre de l'absurd hi havia enterrat animals —i jo crec que, si vols que et digui la veritat, fins i tot humans— i no sortia res. Tenia una espècie de maledicció aquell jardí. En fi, hi vaig passar devers cinc o sis anys.

A París feia una vida de molt sortir, molta vida mundana. Tanta que vaig arribar a cansar-me'n. Aleshores vaig començar a venir molt a Mallorca i a arreglar aquesta casa.

A poc a poc, i sense quasi adonar-me'n, vaig començar a passar més temps a Mallorca, fins arribar a deixar totalment París i a compartir Mallorca amb Madrid, on tenc un petit apartament a vora del Museo del Prado. Per cert, que va ser precisament en aquesta època quan vaig descobrir la figura de l'arxiduc Lluís Salvador. Després d'anys d'investigar sobre la seva vida, vaig aconseguir escriure el llibre.

—*¿Va ser en aquests moments quan comença amb les Converses de Son Galceran?*

—Sí, això comença ara fa tres anys. Vaig tenir una pneumònia i el metge em receptà repòs durant tot l'estiu. I com que m'havia de passar aquí l'estiu i es donà la casualitat que el meu amic Pedro Altares tenia moltes ganes de donar una conferència a Mallorca, pensarem ¿per què no fer-la a ca meva? I així va ser com començaren les Converses, sempre amb una sèrie de col·laboradors i amics. El primer any va anar bé i decidírem donar-li continuïtat. La gent respongué d'una manera que per a mi és totalment asombrosa. Així va ser com em vaig animar a mantenir aquestes Converses.

—*¿És cert això que diuen que la gent es "pega" per aconseguir ser convidada a les Converses de Son Galceran?*

—Home, tant no... Però és cert que ve moltíssima gent. A vegades pens que la casa caurà. A mi m'agradaria que vengués tot tipus de gent. No ho faig per a un tipus determinat. El que passa és que s'ha convertit en un lloc de trobada i veritablement tenc moltes cridades telefòniques demanant invitacions.

—*¿No li sembla que la vida cultural es va convertint més en vida social que no altra cosa, que els actes culturals són l'excusa per veure i deixar-se veure?*

—Sí, està molt de moda la cultura i a vegades s'exagera un poc tot això. Tot el món es vol culturalitzar i s'arriba a vegades a punts un poc massa frívols. Però en fi, què hi podem fer... No es pot frenar.

Particularment, amb les converses, el que jo pretenc és evitar que això es con-

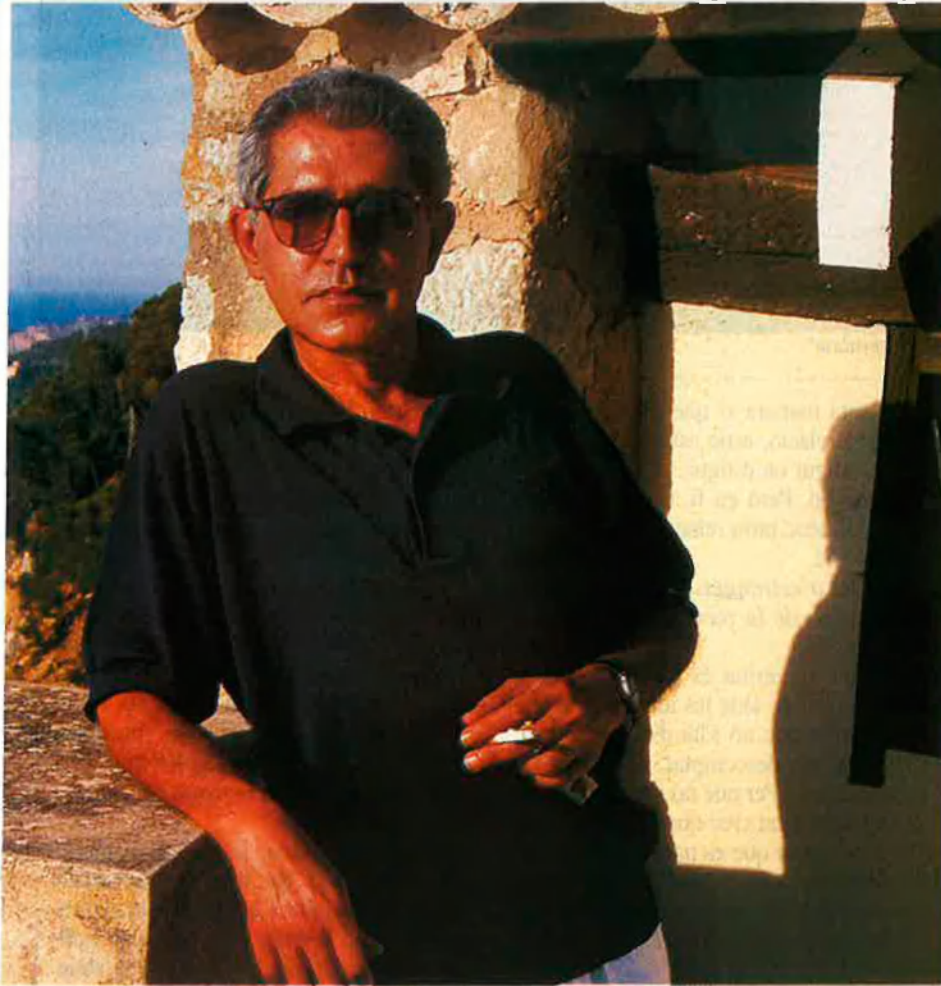
plir la majoria d'edat, que aleshores era als vint-i-un anys. De tota manera al principi no vaig arreglar la casa i només venia a estiu a casa de la família a Cala Ratjada.

—*¿En aquells anys vostè aspirava a ser escriptor?*

—No solament escriptor. Em feia por ser només escriptor, perquè pensava que passaria si no em sortia bé. També volia aprendre el treball editorial, que m'apassionava. Tenia molts amics editors, com

riència de Londres, em vaig anar cap a París.

París és la ciutat on mon pare passa llargues temporades. És una ciutat que a la meua família sempre li ha agradat molt. Vaig viure en una caseta a Saint Germain de Près, una casa molt guapa, amb un jardí on podia tenir els meus cans —sempre m'han agradat molt—. Per cert, que aquesta casa havia estat de Jean Genet, l'autor de teatre de l'absurd. Vaig tenir, record, molts problemes amb el jardí, perquè no hi ha-

JOAN CELIA

"Jo crec que la cultura no te per què ser necessàriament minoritària".

JOAN CELIA

veteixi en un *cocktail cult*. Vull que sigui una ocasió en la qual la gent pugui —donant-li un tema per a parlar-ne— debatre una qüestió. El que a mi m'agradaria és que la gent participàs més, que hi hagués col·loqui entre el públic, però dissortadament la gent es "talla" i no n'hi ha. La gent té temor al micròfon i a parlar en públic, però curiosament quan acaba molta gent va a fer preguntes al convidat que ha iniciat el tema.

—*¿Se sent vostè, com ja s'ha escrit, un mecenes cultural?*

—No crec. Jo procur ajudar, contribuir, a que la gent aprengui... a dur de la Península determinades persones. Això és l'únic que em consider, una espècie d'enllaç entre Madrid i Mallorca. Un enllaç que aprofita el fet de conèixer tot una sèrie de persones conegudes i portar-les a Mallorca.

Però en fi, això de mecenes... És que és una paraula que avui dia s'empra per tantes coses... no ho sé.

—*¿Manté relacions amb la vida cultural mallorquina?*

—No les suficient. Com ja t'he dit, sempre vaig d'un lloc a un altre. Viatge molt, i, aleshores, tinc contacte tant amb la vida cultural d'aquí com amb la vida cultural de Madrid. A més, m'he acostumat, per haver estudiat sempre a fora, a ser un estranger. Visc com un estranger a tots els llocs.

De tota manera sí que puc dir-te que tenc una relació, estic assabentat del que passa, estigui on estigui. O almenys procurar estar-ho. Però en fi, he de confessar que no hi tenc prou relació. És una pena, però és així.

—*Com a estranger a tot lloc, ¿com veu el tema de la recuperació cultural del català?*

—Mira, la veritat és que és una cosa sobre la qual no tenc les idees massa clares. Jo crec que no s'ha d'exagerar mai. Crec que, per descomptat, s'ha de parlar en mallorquí. ¿Per què no s'hauria de parlar? Evidentment crec que s'ha de parlar i s'ha d'estimular que es parli com més millor. Però crec que no s'ha d'obligar a ningú a res. No m'agradaria que al meu fill l'obligassin a estudiar només en mallorquí.

—*¿Quina opinió li mereix aquesta mena de "cultura per a tothom" que sembla haver-se posat de moda aquests darrers anys? ¿No creu que la cultura ha de ser minoritària necessàriament?*

—No, no, jo crec que la cultura no té per què ser necessàriament minoritària. El que passa és que el que sí que és minoritari és tenir sensibilitat, això sí. Però la cultura, com més intenti tenir-ne tot el món, millor. Una altra cosa és que després hi hagi gent que pugui assimilar-ho o no.

—*¿No creu que la vida cultural a Es-*

panya s'està banalitzant en excés, durant els últims anys?

—Pot ser sí. Però jo crec que és a tot el món que passa el mateix.

—*¿Participa de la idea que la cultura impresa mor?*

—Jo no estic gens segur que estigui morint. No, no ho crec. Se'n parla molt, però no ho crec. Sobretot si ens fixem en Espanya. Hem estat durant molt temps més morts que ara. El que no es pot és de la nit al dia passar a estar tan viu, quan s'ha estat adormit durant algun temps.

—*¿En què treballa actualment, com a escriptor?*

—Escric un llibre, ja bastant avançat, sobre l'any 1965, que fou l'any de la meua majoria d'edat i quan em regalaren aquesta casa. A més, va ser un any molt important en la meua vida per una sèrie de raons, per gent que vaig conèixer... Al mateix temps, estic preparant un llibre de poesies. Una cosa que no havia fet mai, però l'any passat estant a la torre (una antiga torre de vigilància, perfectament restaurada, que domina bona part de la costa nord de l'illa i des de la qual es disfruten unes vistes difícilment repetibles en un altre indret), assegut allà em vaig posar a fer-ne. També he dibuixat una sèrie d'aquarel·les que jo consider que són dolentíssimes, però que em diuen que tenen gràcia i les editaran.

Miquel Payeras